

NACIONALNI PROGRAMA ENERGETSKE OBNOVE ZGRADA I OBAVEZE RH VEZANE NA ENERGETSKU UČINKOVITOST POVEZIVANJE PROGRAMA OBNOVE ZGRADA JAVNE NAMJENE, VIŠESTAMBENIH ZGRADA I OBITELJSKIH KUĆA U RH

Irena Križ Šelendić, dipl.ing.grad.

Ministry of Construction and Physical Planning

MINISTARSTVO GRADITELJSTVA I PROSTORNOGA UREĐENJA

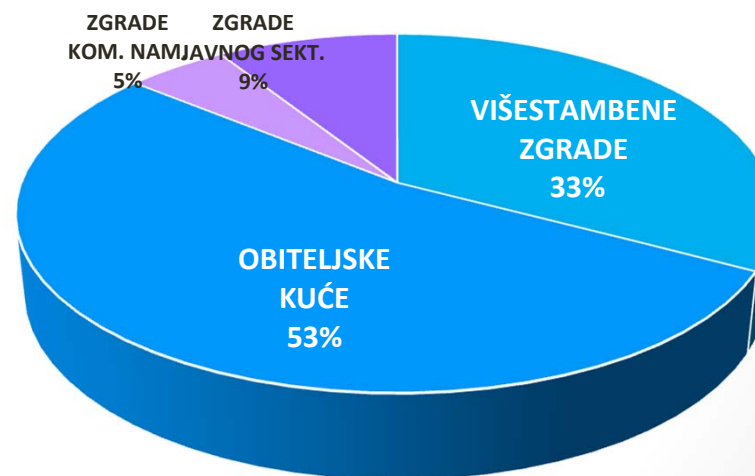
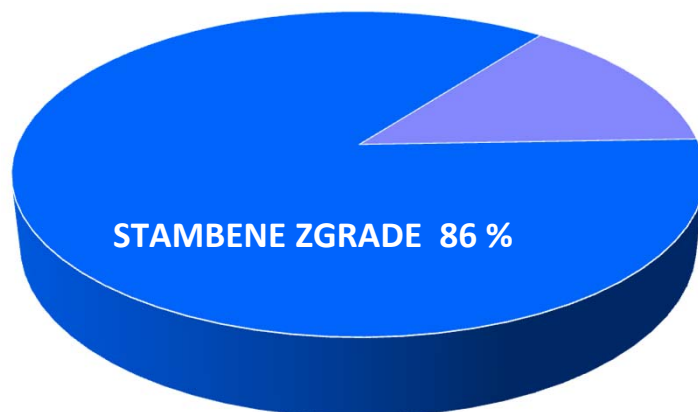
(1)

11. travanj 2017. Osijek

Nacionalni fond zgrada Republike Hrvatske prema namjeni

- I. Višestambene zgrade 33%
- II. Obiteljske kuće 53%
- III. Zgrade javnog sektora 9%
- IV. Zgrade komercijalne namjene 5%

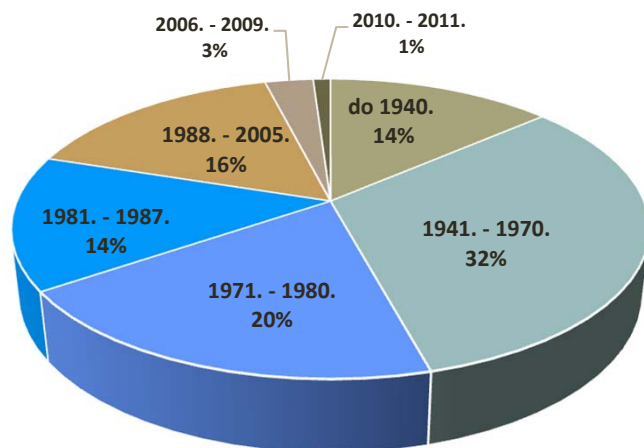

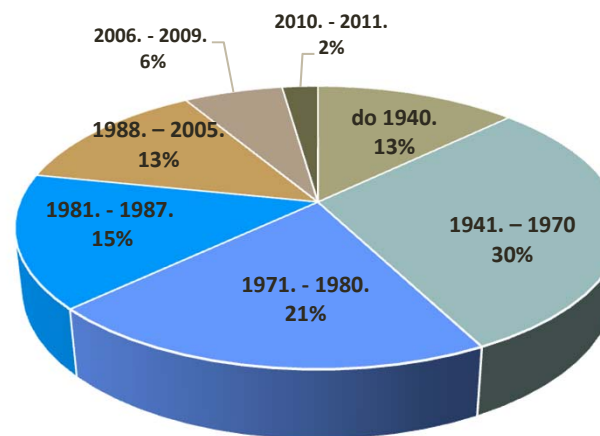
Pregled nacionalnog fonda zgrada prema razdoblju gradnje

Stambeni fond Republike Hrvatske prema godini izgradnje

Godina izgradnje	Višestambene zgrade		Obiteljske kuće	
	Broj	Površina (m ²)	Broj	Površina (m ²)
do 1940.	37201	5830983	64391	10092805
1941. - 1970.	85959	13473337	151507	23747572
1971. - 1980.	59882	10398113	93109	16167887
1981. - 1987.	44434	9401527	68348	14461473
1988. - 2005.	38358	8177401	75615	16120249
2006. - 2009.	18256	6199252	13762	4673079
2010. - 2011.	6600	1957449	4976	1475551
UKUPNO	290689	55438063	471708	86738615

Obiteljske kuće

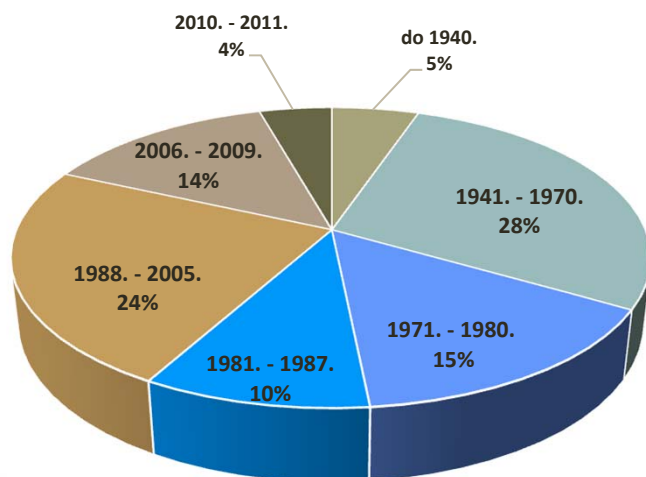
Višestambene zgrade

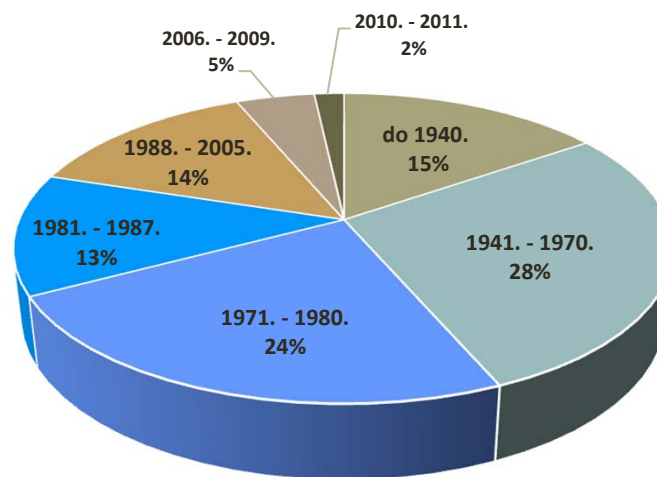
Pregled nacionalnog fonda zgrada prema razdoblju gradnje

Nestambeni fond Republike Hrvatske prema godini izgradnje

Godina izgradnje	Zgrade komercijalne namjene		Zgrade javne namjene	
	Broj	Površina (m ²)	Broj	Površina (m ²)
do 1940.	2338	1498159	12365	1545813
1941. - 1970.	12587	8064602	22525	2815845
1971. - 1980.	6733	5251934	19021	1882000
1981. - 1987.	4323	5108279	10158	2152000
1988. - 2005.	10596	8107287	11059	2722497
2006. - 2009.	6199	6352000	3673	2073747
2010. - 2011.	1952	2158198	1395	610000
UKUPNO	44728	36540459	80196	13801902

Zgrade komercijalne namjene

Zgrade javnog sektora

Energetske potrebe zgrada

- Energetska svojstva i karakteristike zgrada kao i njihovu energetske potrošnju u velikoj mjeri određuje razdoblje izgradnje
- Prema provedenim analizama zgrade građene **prije 1987.** imaju najveće vrijednosti potrebne godišnje toplinske energije za grijanje, hlađenje, pripremu potrošne tople vode i rasvjetu

Godišnja potrebna toplinska finalna energija za grijanje i godišnja potrošnja finalne energije za kontinentalnu i primorsku Hrvatsku (kWh/m²a):

Namjena zgrade	Godišnja potrebna toplinska energija za grijanje (kWh/m ² a)													
	Kontinentalna Hrvatska							Primorska Hrvatska						
	do 1940.	1941.-1970.	1971.-1980.	1981.-1987.	1988.-2005.	2006.-2009.	2010.-2011.	do 1940.	1941.-1970.	1971.-1980.	1981.-1987.	1988.-2005.	2006.-2009.	2010.-2011.
Višestambene zgrade	270	200	190	180	150	90	70	122	90	86	81	68	41	32
Obiteljske kuće	300	320	304	288	240	144	112	141	150	143	135	113	68	53
Nestambene zgrade javne namjene	190	247	271	169	125	102	62	95	125	135	87	79	65	32
Nestambene zgrade komercijalne namjene	229	298	326	204	150	123	75	115	150	163	105	95	78	38
Namjena zgrade	Godišnja potrošnja finalne energije za grijanje, hlađenje, pripremu potrošne tople vode i rasvjetu (kWh/m ² a)													
	do 1940.	1941.-1970.	1971.-1980.	1981.-1987.	1988.-2005.	2006.-2009.	2010.-2011.	do 1940.	1941.-1970.	1971.-1980.	1981.-1987.	1988.-2005.	2006.-2009.	2010.-2011.
Višestambene zgrade	477	354	336	318	265	159	124	216	159	152	143	120	72	57
Obiteljske kuće	530	566	537	509	424	255	198	249	265	253	239	200	120	94
Nestambene zgrade javne namjene	237	367	473	374	332	282	148	119	224	336	281	385	305	139
Nestambene zgrade komercijalne namjene	286	443	570	451	400	340	178	143	270	404	339	464	368	167

Pregled nacionalnog fonda zgrada prema klimatskim zonama

u ovisnosti o stupanj danima grijanja godišnje
dvije klimatske zone

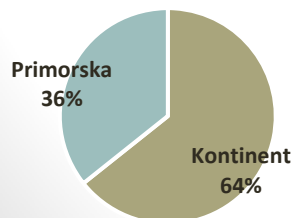

Kontinentalnu klimatsku zonu – gradovi i mjesta koji imaju 2200 i više stupanj dana grijanja godišnje

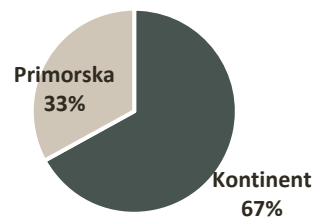
Primorsku klimatsku zonu - gradovi i mjesta koji imaju manje od 2200 stupanj dana grijanja godišnje

Od sadašnjeg fonda zgrada RH **573.943 zgrada** ukupne površine **125.153.161 m²** nalazi se u **kontinentalnoj zoni**,
a **313.378 zgrada** ukupne površine **67.365.879 m²** u **primorskoj zoni**

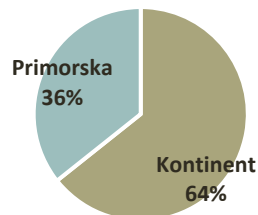
Višestambene zgrade

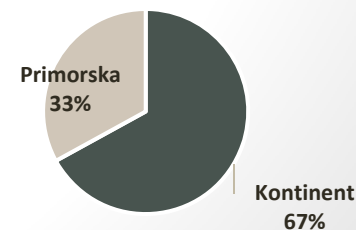
Komercijalne zgrade

Obiteljske kuće

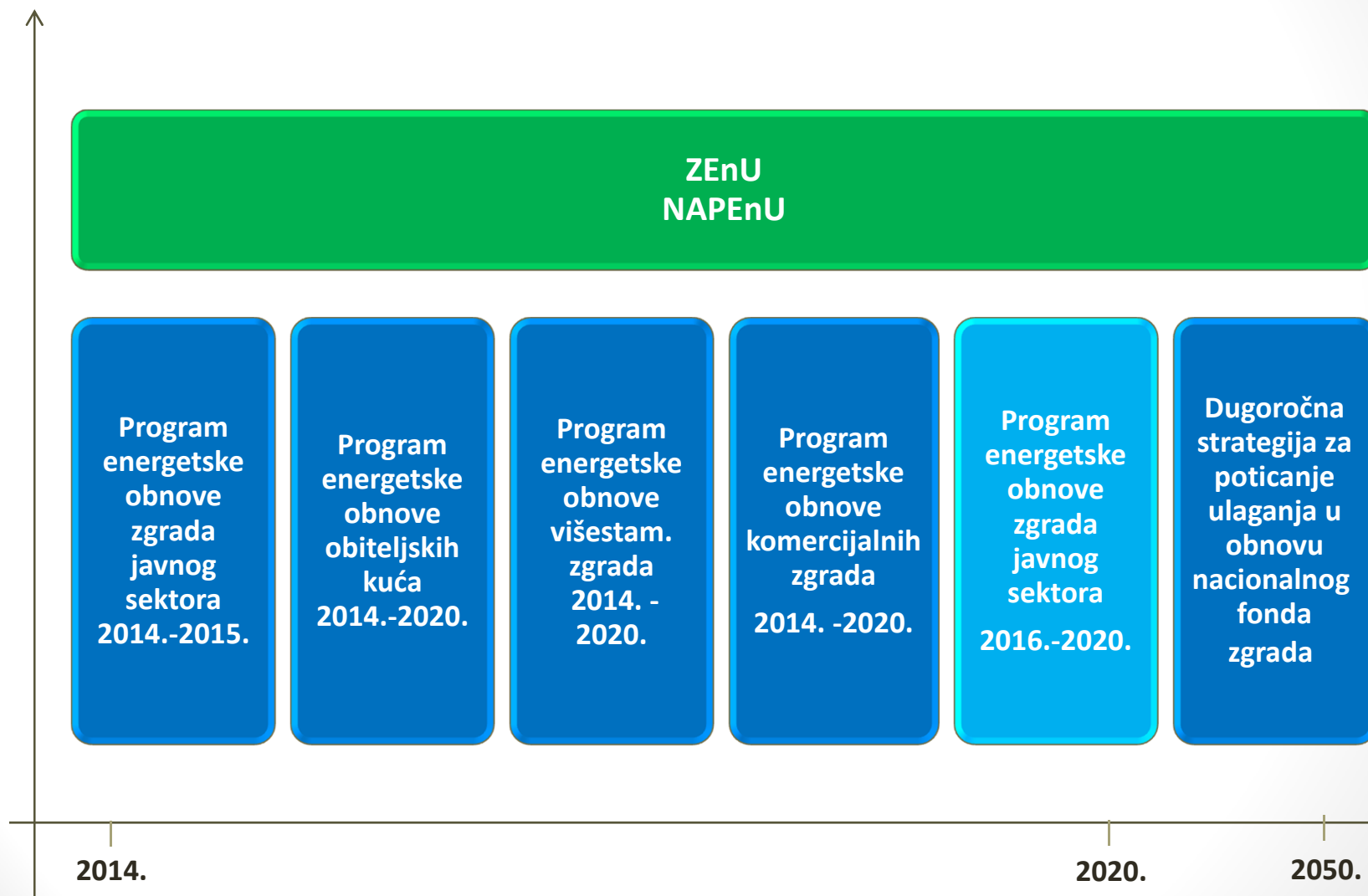

Zgrade javnog sektora

Nacionalni Programi energetske obnove zgrada u RH

Direktiva o energetskej učinkovitosti (EED)

- ☉ Prenesena u Zakona o energetskej učinkovitosti (NN 127/14)
- ☉ Članak 5 - Zgrade javnih tijela kao uzor

Od 1. 1. 2014. obaveza obnove 3 % ukupne površine poda grijanih i/ili hlađenih zgrada u vlasništvu i uporabi središnje vlasti

cca 33.267 m²
(10.941 m² - 51.309m²)
0,00489 PJ

2015. godina
0,06136 PJ

Direktiva o energetskej učinkovitosti

Izrada i donošenje dugoročnu strategiju za poticanje ulaganja u obnovu nacionalnog fonda stambenih i poslovnih zgrada, javnih i privatnih

→ čl. 4. Direktive 2012/27/EU
o energetskej učinkovitosti

→ čl. 10. Zakona o energetskej
učinkovitosti

**Dugoročna strategija za
poticanje ulaganja u obnovu
nacionalnog fonda zgrada
Republike Hrvatske**

→ 11. lipnja 2014. donijela VRH

→ revizija svake 3 godine

Program energetske obnove obiteljskih kuća 2014. – 2020.

→ 27. ožujka 2014. Vlada RH donijela Program en obnove OK

SUDIONICI:

→ MGIPU, FZOEU, JLP(R)S, građani, stambene štedionice i banke

CILJEVI:

- obnova 2 000 obiteljskih kuća na razini RH godišnje
- trošak provedbe programa 207,5 milijuna kn godišnje, potreban 71 milijun kn godišnje za subvencioniranje
- poticanje investicija ukupnog iznosa 1,5 milijardi kn do kraja 2020. godine
- ~~Rezultat~~ izdataka građana za energiju u iznosu 24 milijuna kn godišnje
- osiguravanje zaposlenja za 700 ljudi godišnje
- **Sufinanciranje projekata energetske obnove OK:**
- razvoj proizvodne industrije (toplinski izolacijski materijali, drvena industrija)
- povećanje sigurnosti opskrbe energijom
- **Završeno 12 795 projekata**, isplaćeno 597.763.763,15 kuna
- poboljšano stanje i povećanje tržišne vrijednosti nekretnosti
- smanjenje energetske siromaštva i poboljšanje uvjeta stanovanja
- smanjenje emisija CO₂ od oko 14 000 tona godišnje

Izvor: web

Mjere za povećanje en. učinkovitosti za obiteljske kuće

Obnova vanjske ovojnice

Poboljšanje en. svojstava zgrade:

toplinska izolacija zidova
krova, podova
zamjena vanjske stolarije

40% FZOEU
+ JLP(R)S 10 % za
integralnu obnovu

Zamjena sustava grijanja

Zamjena postojećih
sustava grijanja:
el. energija, loživo ulje,
ugljen

prirodni plin ili
ukapljeni naftni plin
kondezacijski kotlovi

30% FZOEU

Korištenje OIE

Zamjena postojećih
sustava grijanja i/ili PTV
novim sustavima koji
koriste OIE:

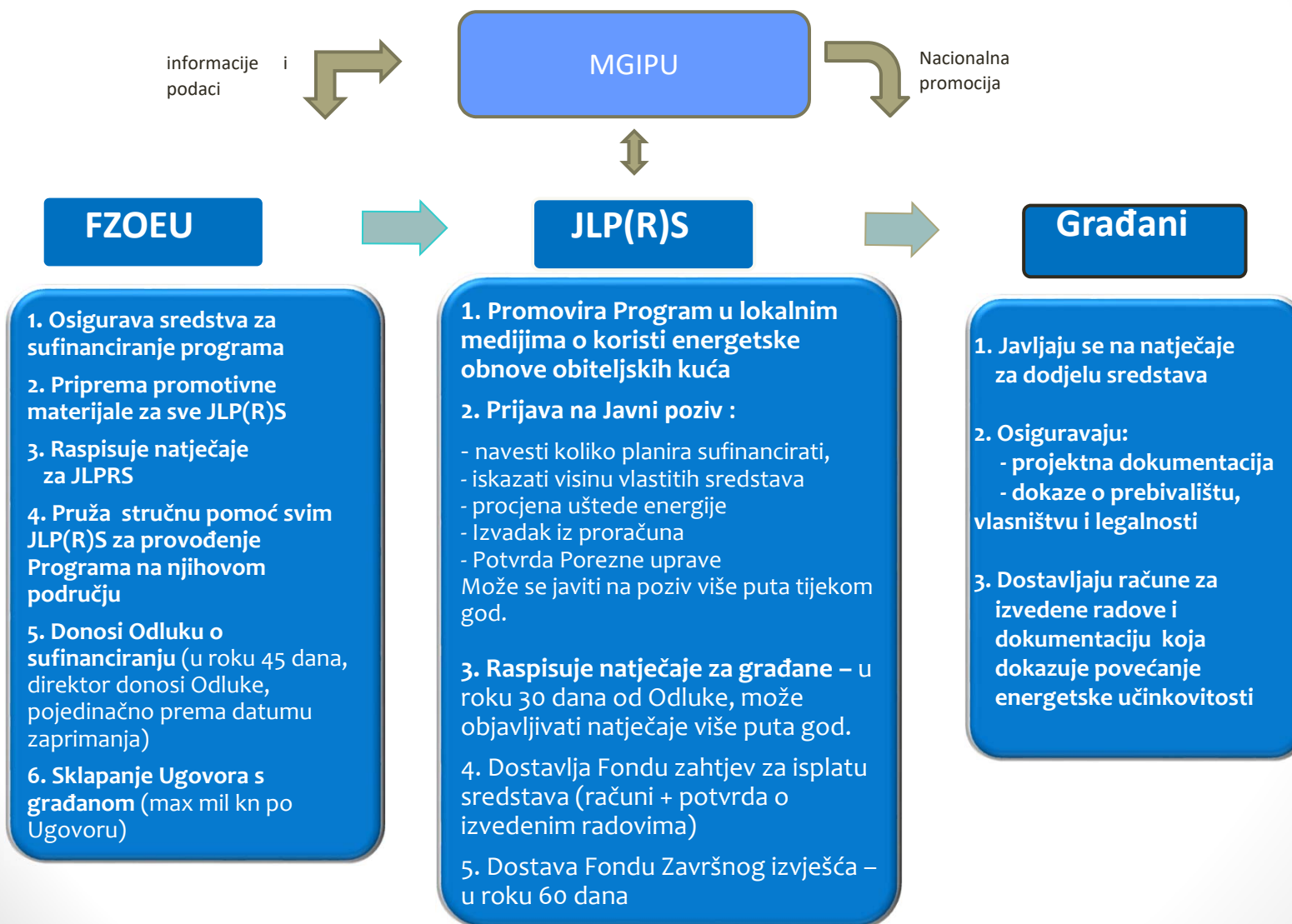

sustav sunčanih toplinskih
kolektora
sustav kotlova na pelete
sustav pirolitičkih kotlova
sustav geotermalnih
dizalica topline

30% FZOEU

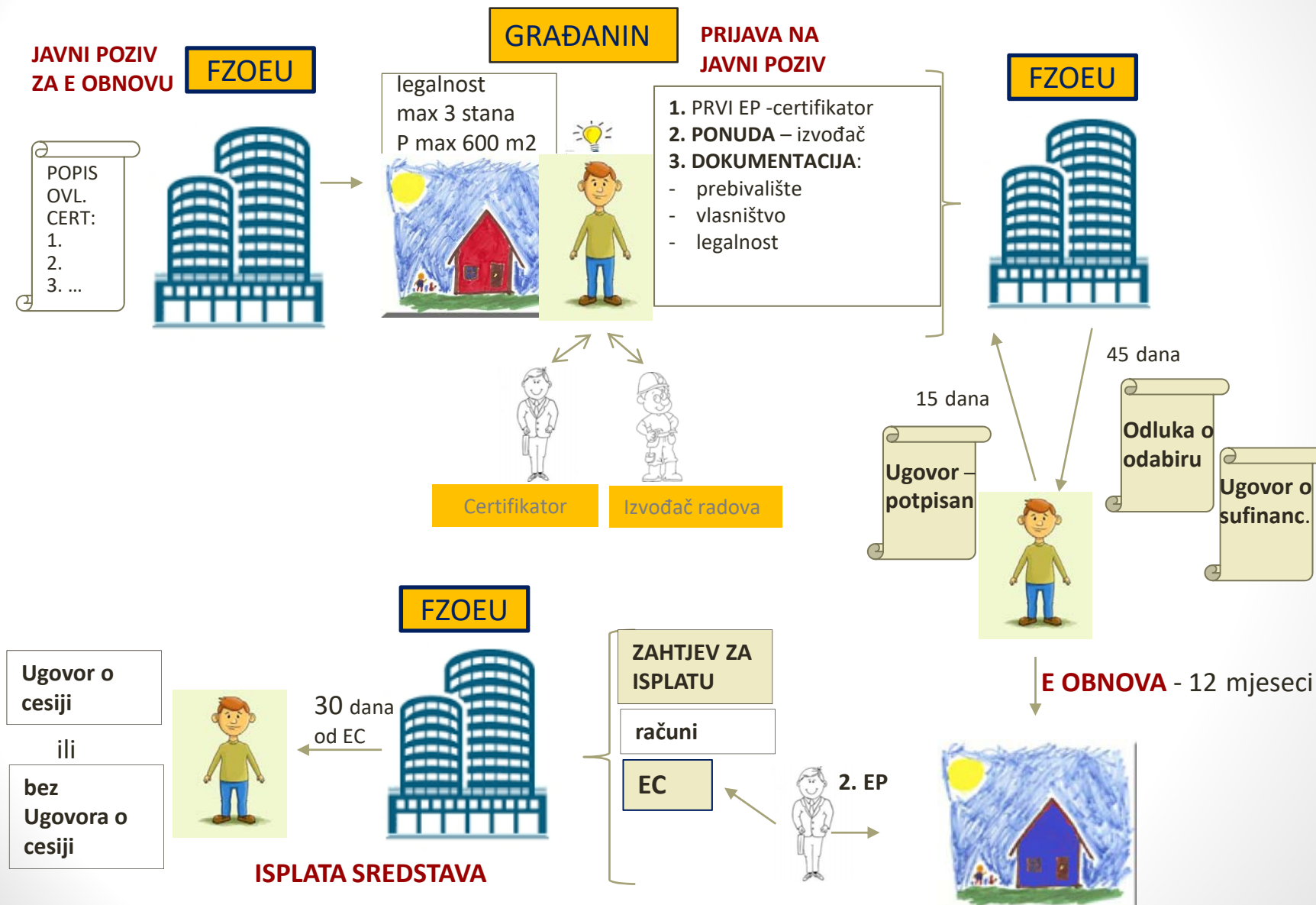

Shema provedbe u 2014. - Javni pozivi su otvoreni cijelu godinu ili do iskorištenja predviđenih sredstava

Shema provedbe energetske obnove obiteljskih kuća 2015.

Program energetske obnove višestambenih zgrada 2014. – 2020.

→ 24. lipnja 2014. Vlada RH donijela Program

→ **SUDIONICI:**

→ MGIPU, FZOEU, upravitelji zgrada,
građani, stambene štedionice i banke

CILJEVI:

→ obnova 500 000 m² na razini RH godišnje

→ trošak provedbe programa 610 milijuna kn godišnje, potreban 261,5 milijun kn godišnje za subvencioniranje

→ **IZVORI:** financiranje investicija ukupnog iznosa preko 3,7 milijardi kn do 2020. godine

→ smanjenje izdataka građana za energiju u iznosu 38 milijuna kn godišnje

→ osiguravanje zaposlenja za oko 2300 ljudi godišnje

→ povećanje sigurnosti opskrbe energijom

→ razvoj proizvodne industrije (toplinski izolacijski materijali, drvna industrija, itd.)

→ poboljšano stanje i povećanje tržišne vrijednosti nekretnosti

→ smanjenje energetske siromaštva, manje režijske troškove, bolju toplinsku ugodnost, manji prodor buke izvana, manje troškove održavanja

→ smanjenje emisija CO₂ preko 62 000 tona godišnje

Izvor: web

Rezultati:
Sufinanciranje projekata energetske obnove VZ 2014-2015
✓ Odobreno 2 355 zahtjeva - više od 279 milijuna kuna
✓ Ugovorena su 2 324 projekta
Završeno preko 2000 projekata, za što je isplaćeno oko 154 milijuna kuna

Program energetske obnove višestambenih zgrada 2014. – 2020.

→ 24. lipnja 2014. Vlada RH donijela Program

→ **SUDIONICI:**

→ MGIPU, FZOEU, upravitelji zgrada,
građani, stambene štedionice i banke

CILJEVI:

→ obnova 500 000 m² na razini RH godišnje

→ trošak provedbe programa 610 milijuna kn godišnje, potreban 261,5 milijun kn godišnje za subvencioniranje

→ poticanje investicija ukupnog iznosa preko 3,7 milijardi kn do 2020. godine

Izvor: web

Natječaj 17.10.2016. - 31.01.2017.

- ✓ Postupak dodjele u tijeku (ocjenjivanje projekata)
- ✓ Iznimno velik interes – pristiglo 649 prijava
- ✓ Zatražen iznos bespovratnih sredstava 630.000.000 kn
- ✓ Ukupna vrijednost radova energetske obnove više od 1 milijarde kuna
- ✓ Stambena površina više od 1,4 milijuna m²
- ✓ Broj kućanstva: 16 513
- ✓ Prosječna ušteda: 66, 8%
- ✓ Očekivano smanjenje emisija CO₂: 20 500 tona

Mjere povećanje EnU višestambenih zgrada 2014 -2015

Energetski pregledi i
energetsko
certificiranje zgrada

500 EC i pregleda
zgrada godišnje

**Certifikat prije
obnove FZOEU 40%
(60% ili 80%)**

**Certifikat nakon
obnove FZOEU
100%
ulazi u trošak
obnove**

Izrada projektne
dokumentacije za
obnovu zgrade

**Projektna
dokumentacija
za 500 zgrada
godišnje**

100 % FZOEU

Integralna obnova
višestambenih zgrada

**Povećanje toplinske
zaštite ovojnice
Zamjena prozora
Unaprjeđenje ili zamjena
sustava grijanja**

40 % (60% ili 80%)

**50% za integralnu
obnovu
Postići B, A ili A+**

Uvođenje sustava
individualnog mjerenja
potrošnje toplinske E

25 000
kućanstava
godišnje

40 % FZOEU

Ciljani obuhvat: 500 000 m² tj. 1% površine višestambenih zgrada godišnje

Mjere povećanje EnU višestambenih zgrada 2016 -2017

ENERGETSKI PREGLED
ZGRADE, IZVJEŠĆE O
EN. PREGLEDU I
ENERGETSKI
CERTIFIKAT

GLAVNI PROJEKT
ENERGETSKE OBNOVE

OBNOVA OVOJNICE
ZGRADE

UGRADNJA NOVOG
VISOKOUČINKOVITOG
SUSTAVA GRIJANJA

ZAMJENA POSTOJEĆEG
SUSTAVA GRIJANJA
POTROŠNE VODE
SUSTAVOM KOJI
KORISTI OIE

ZAMJENA UNUTARNJE
RASVJETE ZAJEDNIČKIH
PROSTORA
UČINKOVITIJOM

UVOĐENJE SUSTAVA
AUTOMATIZACIJE I
UPRAVLJANJA
ZGRADOM

PROVEDBA ELEMENTA
PRISTUPAČNOSTI ZA
OSOBES
INVALIDITETOM

PROJEKTANTSKI
NADZOR

USLUGA
KOORDINATORA ZA
ZAŠTITU NA RADU

PROMICANJE
KORIŠTENJA
OBNOVLJIVIH IZVORA
ENERGIJE

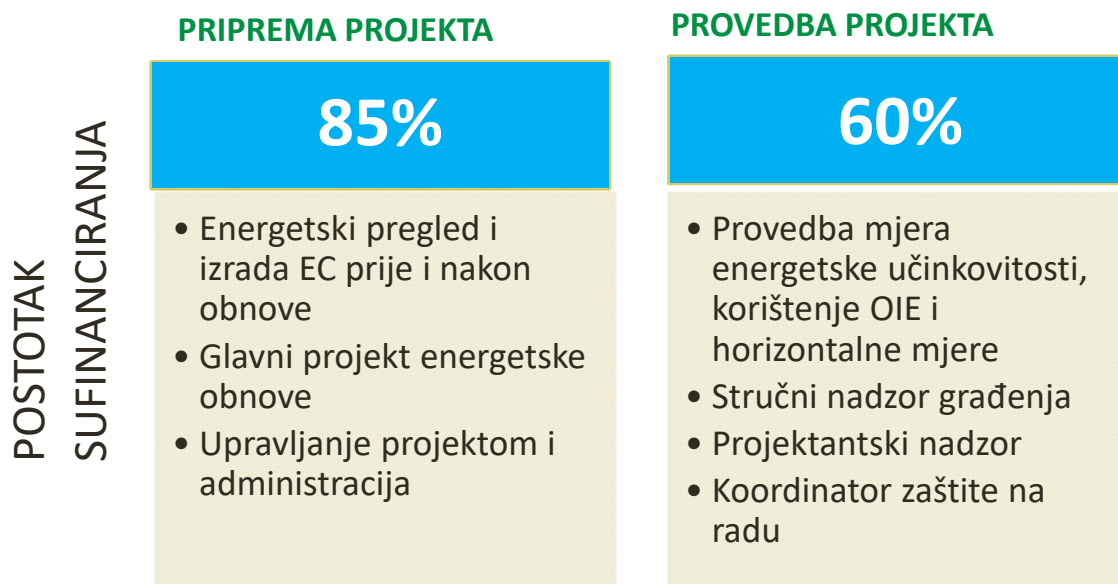
UPRAVLJANJE
PROJEKTOM I
ADMINISTRACIJA

STRUČNI NADZOR
GRAĐENJA

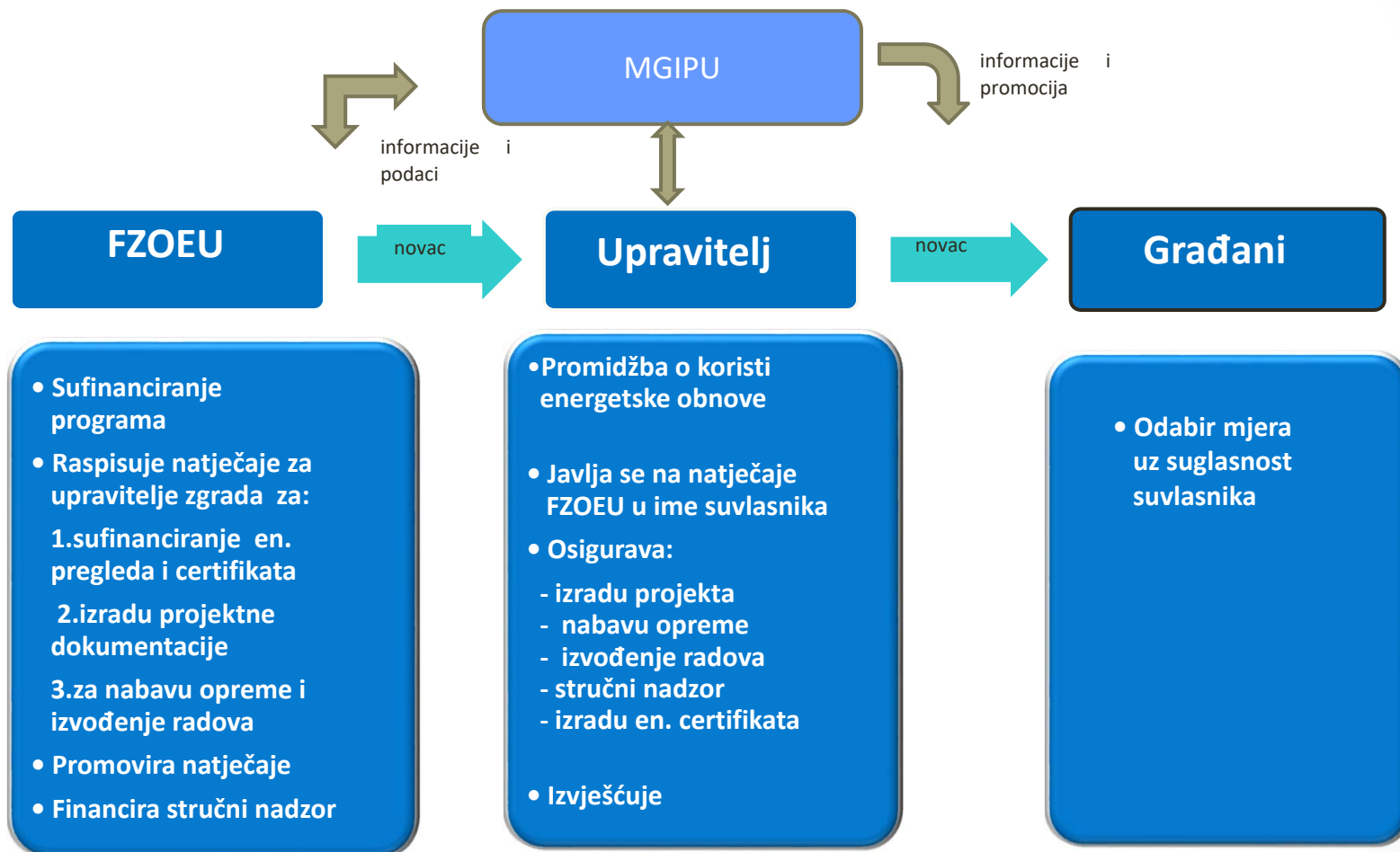
Energetska obnova VZ 2016 -2017 (PDP 4c2.2.)

Ukupan raspoloživ iznos bespovratnih sredstava za VSZ:	532.000.000 HRK (70M €)
Iznos bespovratnih sredstava u okviru 1. poziva:	152.000.000 HRK (20M €)
Iznos bespovratnih sredstava po projektu:	100.000 HRK – 13.000.000 HRK

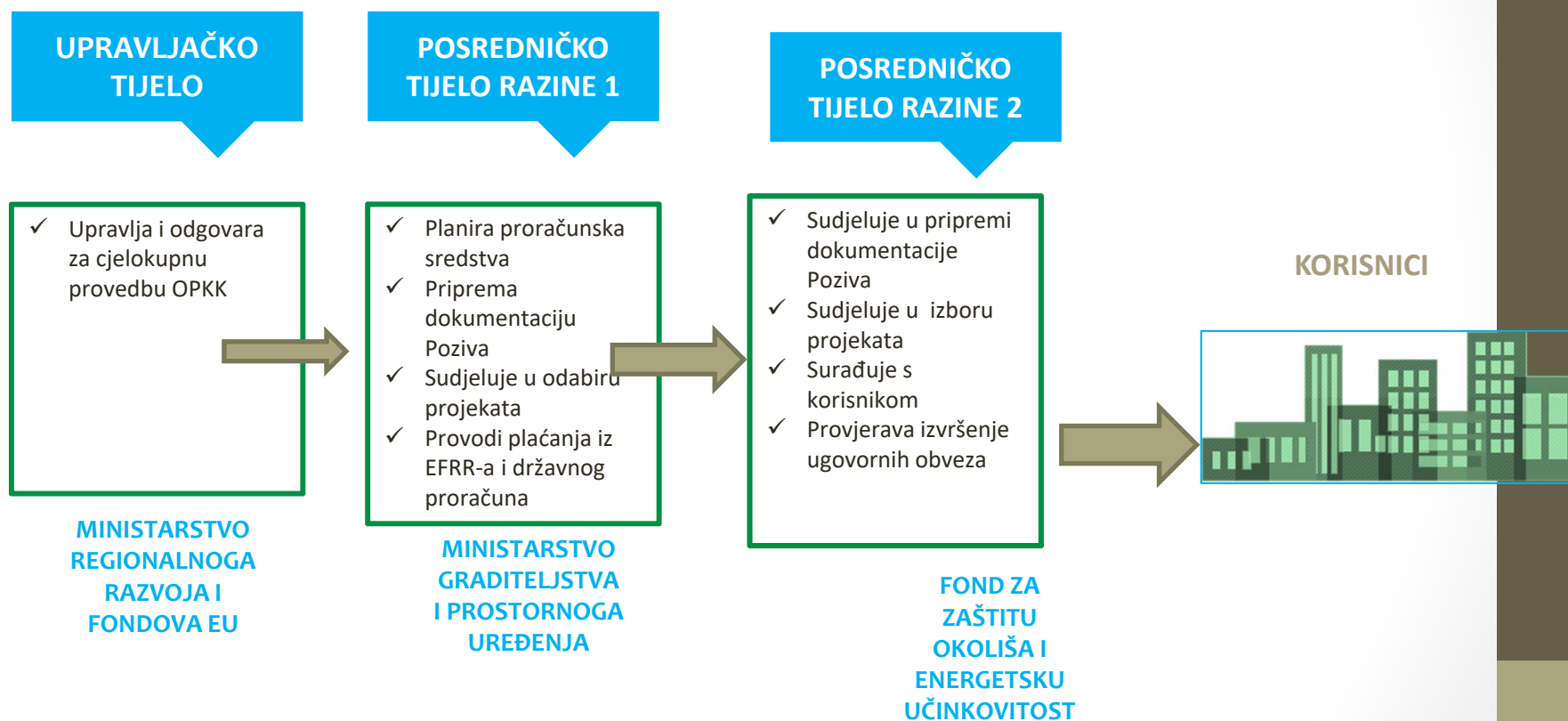

Shema provedbe energetske obnove višestambenih zgrada 2014-2015

MODEL PROVEDBE SUKLADNO OPKK

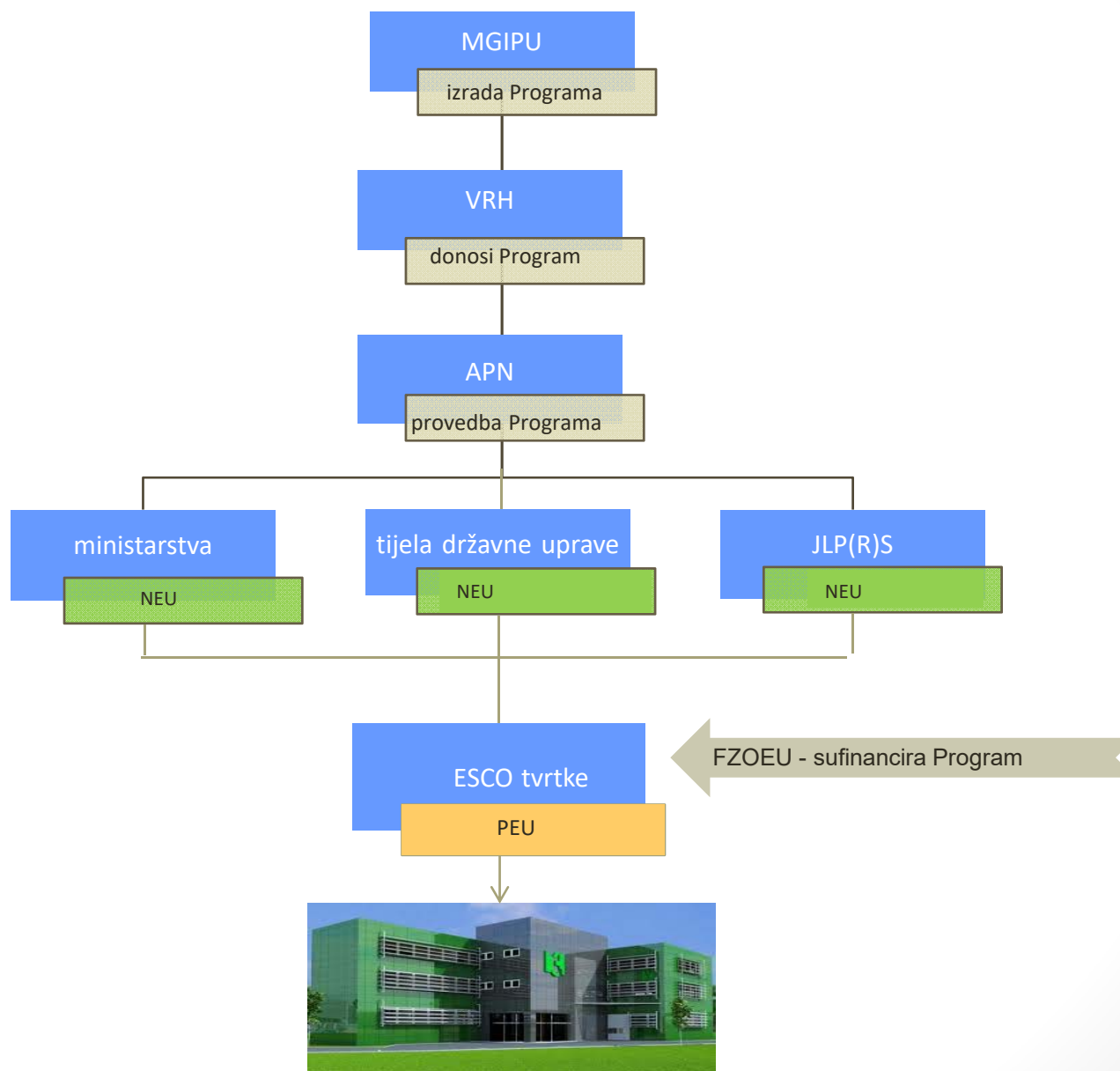

Program energetske obnove zgrada javnog sektora 2014. –2015.

- 31. listopada 2013. Vlada RH usvojila Program
- Bez dodatnog trošenja proračunskih sredstava države cjelovito obnoviti zgrade javnog sektora
- Ispuniti zahtjeve iz Direktivi 2012/27/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. vezan na obnovu zgrada centralne vlasti
- Ugovoriti i realizirati cjelovitu obnovu 200 zgrada javnog sektora, korisne površine oko 420 000 m²
- Smanjiti potrošnju energije u obnovljenim zgradama za 30 - 60% odnosno za oko 150 kwh/m² godišnje
- Smanjiti emisiju CO₂ za približno 20 500 t godišnje
- Pokrenuti investicije u iznosu od približno 400 milijuna kn
- Potaknuti razvoj domaćeg ESCO tržišta, nastanak i tržišno jačanje novih tvrtki specijaliziranih za pružanje energetske usluga
- Osigurati dovesti do povećanja standarda korištenja javnih zgrada stvaranjem ugodnijeg i zdravijeg okruženja za građane

Izvor: web

Izvor: web

Završene obnove

- Klinički bolnički centar Split - lokalitet Križine
- Zgrada Dječjeg vrtića „Girice“ Cres
- Opća bolnica Karlovac

Σ 12 zgrada

68 500 m²

Ušteda/g 15 072 949 kWh

11 2263 17 kn

Obnove u tijeku

- skup zgrada Kaznionica Lepoglava
- skup zgrada Sveučilište Sjever, Varaždin
- skup Zgrada zatvorske bolnice u Zagrebu
- zgrada Državnog zavoda za mjeriteljstvo
- KBC Split, Firule

Σ 23 zgrade
83 029 m²
Ušteda/g 21 523 746 kWh
12 8882 687 kn

Ugovoreno

- ŠRC bazen Sisak (olimpijski zatvoreni bazen)
- Opća bolnica Varaždin
- Klinika za infektivne bolesti Dr. Fran Mihaljević, Zagreb
- Sportski centar bazeni Poljud
- Policijska akademija
- KB Merkur
- Opća bolnica Šibenik

Σ 47 zgrade
118 927m²
Ušteda/g 31 353 804 kWh
19 021 727 kn

Program energetske obnove komercijalnih nestambenih zgrada za razdoblje 2014. - 2020.

- 31. srpnja 2014. Vlada RH usvojila Program
- Procijenjena površina fonda komercijalnih zgrada **36, 5 milijuna m²**
- Godišnje potrebe toplinske energije **do 326 kwh/m²**
- Procjena potrošnja finalne energije **12 000 GW**
- Procijenjeni potencijal energetske uštede kroz energetske obnovu: **743,4 GW do 2020.**
Površina zgrada za obnovu: **3,2 milijuna m² do 2020. godine**
- Mjere en. učinkovitosti za postizanje **energetskog razreda A+, A, B / nZEB standarda:**
  - ✓ → **Završeno 170 projekata - odobreno 80 - osigurano 46 milijuna kuna**
  - ✓ → **Završeno 72 projekta - Isplaćeno 27.149.378,20 kuna**
    - centralizacija i modernizacija sustava grijanja uz primjenu OIE
    - centralizacija i modernizacija sustava hlađenja i ventilacije uz primjenu OIE
    - centralizacija i modernizacija sustava PTV-e uz primjenu OIE
    - modernizacija sustava rasvjete
    - mjere smanjenje potrošnje vode
    - ugradnja centralnog nadzornog i upravljačkog sustava
    - ugradnja fotonaponskih modula na krovne površine
- Procijenjeni investicijski troškovi: **3,2 milijarde kn do 2020. godine**
- Financijske uštede kroz energetske obnovu: **436 000 000 kn u 2020. godini**
- Smanjenje emisija CO₂: **703,3 kt do 2020. godine**
- Procjena povećanje zaposlenosti: **11 004 novih radnih mjesta u 2020. godini**

Prelazak s obnove pojedinačne zgrada na obnovu gradske četvrti – uloga gradova

- Energetski učinkovita gradnja i energetska obnova do sada je bila usmjerena na pojedinačne zgrade
- Razvoj gradova u budućnosti bazirati će se na urbanoj obnovi i regeneraciji već izgrađenih dijelova grada, povećavanjem gustoće naseljenosti, unapređivanjem postojeće infrastrukture, obogaćivanje novim sadržajima i formama
- Uočena je potreba postizanja energetske održivosti na lokalnoj razini, gradskih četvrti ili gradova
- Gradske četvrti ne mogu smatrati neovisnom skupinom zgrada, već interaktivnim kompleksi unutar cjeline grada
- Gradovi imaju ključnu ulogu u poticanju razvoja energetske učinkovitosti među građanima/potrošačima
- Gradovi su idealni za poticanje održivosti kroz lokalne akcijske planove, ciljane politike, kampanje podizanja svijesti i radionice kako bi stručnjake i druge sudionike potaknuli na zajedničko donošenje optimalnog rješenja za svoje gradove

Prelazak s obnove pojedinačne zgrada na obnovu gradske četvrti – uloga gradova

Mjere koje se odnose na obnovu gradova moraju se kombinirati s mjerama koje promiču:

- obrazovanje
- ekonomski razvoj
- socijalno uključivanje i
- zaštitu okoliša

**3/ 4 stanovništva
Europe - oko 359
milijuna ljudi - živi u
gradovima i urbanim
područjima sa više od
5.000 stanovnika, što
čini Europu
najurbaniziranijim
kontinentom**

Aktivnosti koje imaju za cilj:

- korištenje lokalnih obnovljivih energije
  - energetska modernizacija građevine
  - gradnja novih pasivnih kuća
  - energetski učinkovita kućanstva
  - niskougličnu ekonomiju
- moraju biti međusobno povezane.

Barijere:

- pitanje različitih vlasničkih struktura i vlasničkih odnosa
- dugi povratni period investicija u integralnu obnovu
- smanjen interes privatnih investitora ili pružatelja energetske usluga rezultira tendencijom provođenja samo površnih mjera sa kratkoročnim povratnim periodom investicije
- moramo biti u mogućnosti jamčiti da će uštede energije tijekom trajanja određenog projekta energetske obnove nadoknaditi unaprijed uložena ulaganja

Potrebne su nove strategije koje bi osigurale dostatna sredstva za značajne obnove zgrada u Europi, oslanjajući se na privatna i javna ulaganja. Bit će potrebno više inovativnih ideja i inicijativa, kako bi značajne obnove, ujedno bile i isplative i skupe. Potrebna su značajna ulaganja unaprijed a to je obično najveća prepreka za provedbu obnove.

Koraci prema rješenju:

- Okupiti sve dionike – uključujući i lokalno stanovništvo, vlasnike lokalnih tvrtki, predstavnike lokalnih institucija, kao što su škole, predstavnike komunalnih usluga i predstavnike različitih općinskih službi (urbanističko planiranje, okoliš, financije)
- Čvrsto partnerstvo između lokalnih građana, civilnog društva, lokalne ekonomije i različitih razina vlasti
- Prvi korak trebao bi identificirati glavne probleme u četvrti i potrebe stanovnika. Nakon toga, razmatra se prijedlog uređenja i primjena strategije za specifično područje.
- Uključivanje lokalne vlasti - prenijeti stvarnu moć i resurse na gradske (lokalne) vlasti
- Pilot projekti
- Smanjenje energetske potrebe zgrada, zatim obnova i optimalizacija energetske mreže
  - Holistički pristup
- Obnova u etapama
- Kombinacija financirana / poticaja: grantovi, krediti, ESCO, revolving fond

Hvala na pozornosti!

Izvor: web

Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja

www.mgipu.hr

energetska.ucinkovitost@mgipu.hr

Irena Križ Šelendić, dipl.ing.građ.

Voditeljica Službe za energetska učinkovitost u graditeljstvu

i obnovljive izvore energije

irena.kriz.selendic@mgipu.hr